

[Pradžia](#) > ... > [Nagrinėjimas Teisme](#) > [Civilinės Bylos](#) > [Įrodymų Rinkimas](#) > [Poland](#)

Įrodymų rinkimas

Turinį pateikė



European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Lenkija

1 Įrodinėjimo pareiga

1.1 Kokios yra įrodinėjimo pareigos paskirstymo taisyklės?

Su įrodymais ir įrodymų rinkimu susiję klausimai visų pirma reglamentuojami 1964 m. balandžio 23 d. Civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 6 straipsnyje ir 1964 m. lapkričio 17 d. Civilinio proceso kodekso (toliau – Civilinio proceso kodeksas) 227–315 straipsniuose.

Pagal Civilinio kodekso 6 straipsnį pareiga įrodyti faktinę aplinkybę tenka asmeniui, kuris remiasi iš šios faktinės aplinkybės kylančiomis teisinėmis pasekmėmis. Todėl pareiga įrodyti vienokias faktines aplinkybes tenka ieškovui, o kitokias – atsakovui.

1.2 Ar yra normų, atleidžiančių nuo pareigos įrodyti tam tikrus faktus? Kokiais atvejais? Ar galima tam tikrą teisinę prielaidą paneigti pateikiant įrodymus?

Pagal Civilinio proceso kodekso 228 straipsnį nėra būtinybės įrodyti gerai žinomų faktų. Nebūtina įrodyti faktų, apie kuriuos informacija yra visuotinai prieinama, ir faktų, kurie teismui yra žinomi *ex officio*, tačiau teismas privalo į juos atkreipti šalių dėmesį. Taip pat nebūtina įrodyti bylos metu priešingos šalies pripažintų faktinių aplinkybių, jei nėra jokių abejonių dėl jų pripažinimo (Civilinio proceso kodekso 229 straipsnis). Jeigu šalis neišreiškia nuomonės dėl priešingos šalies teiginių apie faktines aplinkybes, teismas, atsižvelgdamas į viso teismo posėdžio rezultatą, gali laikytis nuomonės, kad šios faktinės aplinkybės yra pripažintos (Civilinio proceso kodekso 230 straipsnis). Pagal Civilinio proceso kodekso 231 straipsnį teismas gali nustatyti faktines aplinkybes, kurios yra svarbios bylai išspręsti, jeigu tokią išvadą galima padaryti remiantis kitais nustatytais faktais (faktinė prezumpcija).

Įstatymu nustatytos prezumpcijos (teisinės prezumpcijos) yra privalomos teismui; tačiau jos gali būti paneigtos visais atvejais, kai tai nedraudžiama pagal įstatymą (Civilinio proceso kodekso 234 straipsnis).

Pagal šiuo metu galiojančią teisę Lenkijoje nėra nenuginčijamų teisinių prielaidų, t. y. prezumpcijų, kurių negalima paneigti. Tačiau tam tikros teisinės prezumpcijos gali būti paneigtos tik atskiruose procesuose, pavyzdžiui, prezumpcija, kad asmuo mirė sprendime dėl mirties paskelbimo nurodytą dieną, prezumpcija, kad vaikas yra motinos vyro, arba prezumpcija, kad asmuo, kuris, kaip buvo pripažinta, įgijo palikimą, iš tikrųjų yra įpėdinis. Galutinio teismo sprendimo baudžiamojoje byloje dėl nusikalstamos veikos padarymo konstatavimas taip pat gali būti ginčijamas tik per procesą, kuriuo ginčijamas šis sprendimas.

Kitos teisinės prezumpcijos gali būti paneigtos priešingais įrodymais toje pačioje byloje. Pavyzdžiui, sąžiningumo prezumpcija, prielaida, kad vaikas gimė gyvas, prezumpcija, kad veiksmas, keliantis grėsmę asmens gerovei, yra neteisėtas, prezumpcija, kad bendraturčiams priklausančios bendro turto dalys yra lygios, prezumpcija, kad skolininkas veikė žinodamas, jog buvo padaryta žala kreditoriams, prezumpcija, kad civilinės teisės partnerių įnašai yra vienodos vertės, ir prezumpcija, kad tai, kas patvirtinta autentišku dokumentu, yra teisinga.

Pagal Civilinio proceso kodekso 233 straipsnio 2 dalį teismas, remdamasis savo įsitikinimu ir išsamiai apsvarstęs

surinktus įrodymus, įvertina šalies atsisakymo pateikti įrodymus arba kliūčių juos pateikti, prieštaraujančių teismo sprendimui, svarbą. Taigi praktiškai teismas gali manyti, kad pareiga įrodyti priešingai tenka šaliai, dėl kurios elgesio sunku įrodyti konkrečią aplinkybę, t. y. kad tos aplinkybės neįvyko.

1.3 Kiek teismas turi būti įsitikinęs tam tikro fakto egzistavimu, kad galėtų juo pagrįsti savo sprendimą?

Civiliniame procese taikomas laisvo įrodymų vertinimo principas (Civilinio proceso kodekso 233 straipsnis), pagal kurį teismas, išsamiai išnagrinėjęs surinktus įrodymus, įvertina įrodymų patikimumą ir tvirtumą. Tam, kad galėtų pagrįsti savo sprendimą dėl konkrečios faktinės aplinkybės buvimo, teismas turi įsitikinti, kad ši faktinė aplinkybė iš tikrųjų įvyko.

Išimtiniais atvejais civiliniame procese gali pakakti įsitikinimo, kad tam tikras faktas yra tikėtinas. Taip yra tais atvejais, kai pagal įstatymą reikalaujama tik *prima facie* atvejo, o ne įrodyti faktą (Civilinio proceso kodekso 243 straipsnis). Civiliniame procese *prima facie* byloje galima priimti sprendimą, pavyzdžiui, dėl garantijos suteikimo, dėl pagalbinio trečiojo asmens dalyvavimo procese arba dėl už akių priimto sprendimo neatidėliotino vykdytinumo sustabdymo.

2 Įrodymų rinkimas

2.1 Ar įrodymai visuomet renkami šalies prašymu, ar tam tikrais atvejais teisėjas įrodymus gali rinkti ir savo iniciatyva?

Teismas gali priimti šalies nenurodytus įrodymus (Civilinio proceso kodekso 232 straipsnis), tačiau ginčo tvarka nagrinėjamoje byloje tai yra išimtinis atvejis ir teismas gali tai daryti savo nuožiūra. Taip nėra tam tikrais atvejais ne ginčo tvarka nagrinėjamosiose bylose, kai įstatyme numatyta galimybė pradėti procesą savo iniciatyva (pvz., bylose dėl tėvų pareigų ar globos) arba kai pagal įstatymą reikalaujama, kad teismas *ex officio* nustatytų tam tikras faktines aplinkybes (pavyzdžiui, paveldėjimo pripažinimo byloje teismas savo iniciatyva nagrinėja įpėdinį). Tokiu atveju teismas praktiškai privalo priimti įrodymus savo iniciatyva, jeigu bylos šalys nepateikia pakankamai įrodymų.

2.2 Jeigu šalies prašymas rinkti įrodymus patenkinamas, kokie veiksmai atliekami toliau?

Teismas nėra saistomas prašymo pateikti įrodymus. Šalies pateikti įrodymai gali būti priimtini arba jie gali būti nenagrinėjami. Dėl įrodymų nenagrinėjimo ir priėmimo reikia priimti nutartį (Civilinio proceso kodekso 235² straipsnio 2 dalis, Civilinio proceso kodekso 236 straipsnio 1 dalis). Išimtis taikoma bylos dokumentams arba jų priedams. Toks dokumentas yra įrodymas be atskiro sprendimo – teismas turi priimti sprendimą tik tuo atveju, jei nori šio įrodymo nenagrinėti (CPK 243² straipsnis). Priimdamas sprendimą dėl įrodymų priėmimo, teismas nurodo įrodymus ir faktus, kuriuos reikia įrodyti, ir, jei būtina ir įmanoma, įrodymų rinkimo datą ir vietą.

Teismas nėra saistomas savo sprendimo priimti įrodymus arba jų nenagrinėti ir prireikus gali juos panaikinti arba pakeisti (Civilinio proceso kodekso 240 straipsnio 1 dalis).

2.3 Kokiais atvejais teismas gali atmesti šalies prašymą gauti įrodymus?

Pagal Civilinio proceso kodekso 235² straipsnį teismas visų pirma gali nenagrinėti įrodymų:

- kurių negalima įgyvendinti pagal kodekso nuostatą;
- kuriais siekiama įrodyti neginčytiną faktą, neturintį reikšmės bylos baigčiai arba įrodytą, kaip teigia ieškovas;
- kurie netinkami nagrinėjamam faktui įrodyti;
- kurių neįmanoma pateikti;
- kuriais siekiama tik prailginti procedūrą ir
- jeigu prašyme įrodymai nepateikiamas pareiškimas dėl įrodymų, kuriuo remiantis juos būtų galima pateikti, arba nenurodyta, kokie faktai turi būti įrodyti, ir šalis, nepaisant prašymo, nepašalina šio trūkumo.

2.4 Kokios būna įrodinėjimo priemonės?

Įrodymai visų pirma gali būti:

- dokumentai, kuriuose yra tekstas ir iš kurių galima identifikuoti juos parengusius asmenis (Civilinio proceso kodekso 243¹–257 straipsniai);
- liudytojų parodymai (Civilinio proceso kodekso 259–277 straipsniai);
- eksperto išvada (Civilinio proceso kodekso 278–291 straipsniai);
- vizuali apžiūra (Civilinio proceso kodekso 292–298 straipsniai);
- šalių išklausymas (Civilinio proceso kodekso 299–304 straipsniai)
- grupiniai kraujo tyrimai (Civilinio proceso kodekso 305–307 straipsniai);
- dokumentai, kuriuose yra vaizdo ar garso įrašas (Civilinio proceso kodekso 308 straipsnis).

Šis sąrašas nėra baigtinis – Lenkijos civiliniame procese leidžiama naudoti kitas nei įstatyme aiškiai nurodytas įrodinėjimo priemones (Civilinio proceso kodekso 309 straipsnis).

2.5 Kaip gaunami liudytojų parodymai? Ar ekspertų įrodymai gaunami kita tvarka? Kokia tvarka teikiami rašytiniai įrodymai ir eksperto išvados (nuomonės)?

Paprastai liudytojai duoda parodymus žodžiu per posėdį. Liudytojas, kuris negali atvykti šaukiamas dėl ligos, negalios ar kitos neįveikiamos kliūtis, apklausiamas jo gyvenamojoje vietoje (Civilinio proceso kodekso 263 straipsnis). Teismas gali nuspręsti, kad liudytojas turėtų duoti parodymus raštu (Civilinio proceso kodekso 271¹ straipsnis). Tokiu atveju liudytojas privalo pateikti teismui parodymų tekstą per teismo nustatytą terminą. Kurtieji ir nebylieji liudytojai duoda parodymus raštu arba padedant ekspertui (Civilinio proceso kodekso 271 straipsnio 2 dalis). Už nepagrįstą neatvykimą teismas liudytojui skiria baudą ir išduoda naują šaukimą, o pakartotinio neatvykimo atveju skiria papildomą baudą ir gali įpareigoti liudytoją atvykti į teismą (Civilinio proceso kodekso 274 straipsnio 1 dalis).

Pagal Civilinio proceso kodekso 266 straipsnį prieš apklausiant liudytoją pranešama apie jo teisę atsisakyti duoti parodymus ir apie baudžiamąją atsakomybę už melagingus parodymus (Civilinio proceso kodekso 266 straipsnis). Liudytojas, kuris turi duoti parodymus, prisiekia: „Suprantu savo žodžių ir savo teisinių įsipareigojimų svarbą, iškilmingai prisiekiu sakyti tiesą ir nenuslėpti nieko, ką žinau.“ Liudytojas, duodamas parodymus raštu, pasirašo šį tekstą.

Liudytojas, duodamas žodinius parodymus, pirmiausia atsako į teismo klausimus, susijusius su tuo, kas jiems yra žinoma ir iš kokio šaltinio jie turi žinių apie bylai svarbias aplinkybes, paskui klausimus gali užduoti bylos šalys (Civilinio proceso kodekso 271 straipsnio 1 dalis).

Liudytojai, kurių parodymai vienas kitam prieštarauja, gali būti suvedami akistaton (Civilinio proceso kodekso 272 straipsnis).

Liudytojo apklausa naudojant technines priemones, leidžiančias šį veiksma atlikti nuotoliniu būdu, priklauso nuo teismo sprendimo, kuriuo įvertinama, ar įrodymų pobūdis leidžia tai daryti (pvz., dėl liudytojo asmeninių savybių; Civilinio proceso kodekso 235 straipsnio 2 dalis). Tokiu atveju liudytojas turėtų būti laikomas kito teismo patalpose, kalėjime ar įkalinimo vietoje laisvės apribojimo atveju, kad teismo posėdį būtų galima transliuoti tarp bylą nagrinėjančio teismo salės ir liudytojo buvimo vietos. Asmens, kurio laisvė apribota, buvimo vietoje procese dalyvauja kalėjimo ar įkalinimo įstaigos administracijos atstovas, įgaliotinis, jei toks yra, ir vertėjas žodžiu, jei jis paskirtas (Civilinio proceso kodekso 151 straipsnio 2 dalis).

Teismas turi nuspręsti, ar eksperto išvada bus pateikta žodžiu, ar raštu (Civilinio proceso kodekso 278 straipsnio 3 dalis). Kiekvienoje išvadoje turi būti nurodyti jos motyvai (Civilinio proceso kodekso 285 straipsnis). Pateikus išvadą, teismas gali prašyti žodžiu ar raštu papildyti ar paaiškinti išvadą, taip pat prašyti tų pačių ar kitų ekspertų papildomos nuomonės (Civilinio proceso kodekso 286 straipsnis).

Kai įrodymai renkami per paskirtąjį teisėją arba prašomąjį teismą, teismas gali palikti juos paskirtajam teisėjui arba prašomajam teismui pasirinkti ekspertą (Civilinio proceso kodekso 278 straipsnio 2 dalis).

Kol ekspertas neužbaigs savo veiklos, šalis gali prašyti nušalinti ekspertą dėl tų pačių priežasčių, dėl kurių gali būti prašoma nušalinti teisėją (Civilinio proceso kodekso 281 straipsnio 1 dalis).

Ekspertas gali atsisakyti pateikti išvadą dėl tų pačių priežasčių, dėl kurių liudytojai gali atsisakyti duoti parodymus (Civilinio proceso kodekso 280 ir 261 straipsniai). Teismo ekspertų registre neįregistruotas ekspertas prisiekia.

Teismas gali nuspręsti, kad bylos medžiaga arba tikrinamas objektas būtų pateikta ekspertui tiek, kiek tai yra būtina, ir nuspręsti, kad ekspertas turi dalyvauti renkant įrodymus (Civilinio proceso kodekso 284 straipsnis).

Nepagrįsto neatvykimo, nepagrįsto atsisakymo duoti priesaiką ar pateikti išvadą arba nepagrįsto delsimo pateikti išvadą atveju teismas gali skirti ekspertui baudą, tačiau negali nurodyti, kad ekspertas būtų priverstas atvykti į teismą (Civilinio proceso kodekso 287 ir 289 straipsniai).

Teismas gali priimti įrodymus iš viešosios valdžios institucijos vardu parengtos nuomonės taikant kitą įstatyme numatytą procedūrą. (Civilinio proceso kodekso 278¹ straipsnis).

Bet kuris asmuo, kuriam teismas nurodė tai padaryti, privalo nurodytoje vietoje ir nustatytu laiku pateikti visus turimus dokumentus, įrodančius reikšmingą bylos faktą, išskyrus atvejus, kai dokumente yra konfidencialios informacijos (Civilinio proceso kodekso 248 straipsnio 1 dalis). Tik tie asmenys, kurie, atsižvelgiant į dokumente aptartus faktus, turėtų teisę atsisakyti duoti parodymus kaip liudytojai arba kurie turi dokumentą trečiojo asmens, kuris turėtų teisę prieštarauti dokumento pateikimui dėl tų pačių priežasčių, vardu, gali būti atleisti nuo pirmiau minėtos pareigos. Tačiau net ir tokiu atveju atsisakymas pateikti dokumentą yra nepriimtinas, jei jo turėtojas arba trečiasis asmuo privalo tai padaryti bent vienos iš šalių atžvilgiu arba jeigu dokumentas yra išduodamas šalies, prašančios rinkti įrodymus, interesais. Be to, šalis negali atsisakyti pateikti dokumentą, jeigu žalą, kurią ši šalis patirtų pateikdama dokumentą, reiškia pralaimėtą bylą (Civilinio proceso kodekso 248 straipsnio 2 dalis).

2.6 Ar tam tikros įrodinėjimo priemonės yra svaresnės už kitas?

Nėra jokio pagrindo pripažinti formalios įrodinėjimo metodų hierarchijos atsižvelgiant į jų patikimumą ar tvirtumą. Paprastai teismas įrodymus vertina savo nuožiūra. Tačiau dokumentai, kiek tai numatyta įstatyme, turi būti pakankamas tam tikrų faktinių aplinkybių įrodymas. Šiuo tikslu paskirtų valdžios institucijų ir kitų valstybės įstaigų, vykdančių savo veiklą, taip pat kitų subjektų, vykdančių įstatymu joms pavestas viešojo administravimo užduotis, parengti nustatytos formos oficialūs dokumentai yra įrodymai, kuriais patvirtinami juose nurodyti faktai (Civilinio proceso kodekso 244 straipsnis). Šalis, kuri neigia autentiško dokumento teisingumą arba teigia, kad jame pateikti neteisingi institucijos pareiškimai, turi tai įrodyti (Civilinio proceso kodekso 252 straipsnis). Rašytine arba elektronine forma parengtu privačiu dokumentu įrodoma, kad jį pasirašęs asmuo padarė dokumente pateiktą pareiškimą (Civilinio proceso kodekso 245 straipsnis). Jeigu šalis neigia privataus dokumento teisingumą arba teigia, kad jį pasirašęs asmuo nėra dokumente padaryto pareiškimo autorius, ji turi tai įrodyti. Tačiau jeigu ginčas susijęs su privačiu dokumentu, kurį parengė kitas asmuo nei priešinga šalis, dokumento teisingumą turi įrodyti jį naudoti pageidaujanti šalis (Civilinio proceso kodekso 253 straipsnis).

2.7 Ar tam tikri faktai turi būti įrodyti tik tam tikromis įrodinėjimo priemonėmis?

Ne, tačiau tais atvejais, kai teisės aktuose reikalaujama, kad sudarant konkrečią sutartį būtų naudojama tam tikra forma, galimybė įrodyti šios sutarties sudarymą kitais įrodymais nei sutarties dokumentas yra gerokai apribota. Netinkamai veikęs asmuo baudžiamas nepalankia procesine padėtimi, t. y. apribojant galimybę pateikti įrodymus. Jeigu pagal įstatymą arba sutartį reikalaujama, kad teisinis veiksmas būtų įformintas raštu, liudytojų arba šalių apklausos byloje tarp to veiksmo šalių parodymai yra priimtini, jeigu jie susiję su tuo, kad trečiasis asmuo pametė, sunaikino ar paėmė su veiksmu susijusį dokumentą, ir, jeigu rašytinė forma buvo naudojama tik įrodomajai vertei užtikrinti, taip pat ir Civiliniame kodekse nurodytais atvejais (t. y. ne tarp komercinės veiklos subjektų kilusių ginčų atveju, jei abi šalys taip susitaria, jei vartotojas to prašo ginče su pardavėju ar tiekėju arba jeigu faktas, kad teisinis veiksmas buvo įformintas, yra įtikinamas atsižvelgiant į dokumentą); Civilinio proceso kodekso 246 straipsnis, Civilinio kodekso 74 straipsnio 2 ir 4 dalys). Be to, liudytojų parodymai arba šalių išklausa siekiant paneigti arba patvirtinti dokumento, kuriuo įformintas teisinis veiksmas, turinį gali būti priimti su tuo veiksmu susijusių šalių tik tuo atveju, jei jais neapeinama nustatyta forma, priešingu atveju jis tampa niekinis, ir jeigu teismas, atsižvelgdamas į konkrečias bylos aplinkybes, mano, kad tai būtina (Civilinio proceso kodekso 247 straipsnis).

2.8 Ar įstatyme nustatyta liudytojų pareiga duoti parodymus?

Taip.

2.9 Kokiais atvejais jie gali atsisakyti duoti parodymus?

Šalių sutuoktiniai, tiesiosios aukštutinės linijos giminaičiai, palikuonys, broliai ir seserys ir tos pačios linijos ar laipsnio giminaičiai, taip pat įvaikinantys asmenys gali atsisakyti duoti parodymus. Teisė atsisakyti duoti parodymus taip pat išlieka nutraukus santuoką arba įvaikinimo santykius. Tačiau civilinės būklės bylose (pvz., vaiko tėvystės nustatymo arba atsisakymo ją pripažinti, santuokos pripažinimo negaliojančia, įvaikinimo ir įvaikinimo panaikinimo, mirties paskelbimo) neleidžiama atsisakyti liudyti, išskyrus santuokos nutraukimo atvejus (Civilinio proceso kodekso 261 straipsnio 1 dalis).

Liudytojas taip pat gali atsisakyti atsakyti į pateiktą klausimą, jeigu liudytojo parodymai gali sukelti jam arba pirmiau nurodytiems jo giminaičiams baudžiamąją atsakomybę, gėdą arba didelę ir tiesioginę turtinę žalą arba jeigu parodymai galėtų būti laikomi esminės profesinės paslapties pažeidimu. Be to, dvasininkai gali atsisakyti duoti parodymus dėl per išpažintį nurodytų faktų (Civilinio proceso kodekso 261 straipsnio 2 dalis).

2.10 Ar atsisakęs liudyti asmuo gali būti nubaustas arba priverstas duoti parodymus?

Jeigu nepagrįstai atsisakoma duoti parodymus ar priesaiką, teismas, išnagrinėjęs visas dalyvaujančias šalis dėl atsisakymo galiojimo, skiria liudytojui baudą. Neatsižvelgiant į pirmiau nurodytą baudą, teismas gali liudytoją sulaikyti iki savaitės. Teismas atleidžia liudytoją nuo sulaikymo, jeigu jis duoda parodymus arba duoda priesaiką arba jeigu byla išsprėdė teismas, kuriame buvo priimti liudytojo parodymai (Civilinio proceso kodekso 276 straipsnis).

2.11 Ar yra asmenų, iš kurių negali būti gaunami įrodymai?

Taip. Asmenys, kurie negali išreikšti ar pateikti savo pastabų, negali būti liudytojais (Civilinio proceso kodekso 259 straipsnio 1 dalis). Išnykus šio negalėjimo priežastims draudimas duoti parodymus gali būti panaikintas. Vien psichiatrinio gydymo ar nedarbingumo faktas automatiškai nedraudžia apklausti. Taip pat nėra nustatyta amžiaus riba, kurią viršijus vaikas gali suvokti ir perteikti tai, ką jis suvokia. Todėl tai, ar vaikas gali būti apklausiamas, priklauso nuo jo individualių gebėjimų ir išsivystymo lygio. Santuokos bylose įstatyme numatyti apribojimai, taikomi apklausiant jaunesnius nei 13 metų nepilnamečius ir šalių tiesiosios žemutinės linijos giminaičius iki 17 metų (Civilinio proceso kodekso 430 straipsnis).

Be to, galioja bendra taisyklė, kad niekas toje pačioje byloje negali būti apklausiamas vieną kartą kaip liudytojas, o kitą kartą kaip šalis. Todėl šalies teisinis atstovas gali būti išklausytas per šalių apklausą, o ne kaip liudytojas (Civilinio proceso kodekso 259 straipsnio 3 dalis). Šalies atstovas gali būti išklausytas kaip liudytojas, išskyrus tai, kad tokiu atveju jis turėtų paskirti pakaitinį asmenį per teismo posėdį ir, davus parodymus, nutraukti įgaliojimą. Bendri dalyviai negali būti liudytojais (Civilinio proceso kodekso 259 straipsnio 4 dalis).

Kariškiai ir valstybės tarnautojai, kurie nebuvo atleisti nuo pareigos saugoti slaptą informaciją su žyma „įslaptinta“ arba „konfidenciali“, negali duoti parodymų, jei jų parodymai būtų susiję su tos paslapties pažeidimu (Civilinio proceso kodekso 259 straipsnio 2 dalis).

Tarpininkas negali būti faktinių aplinkybių, apie kurias sužinojo tarpininkavimo metu, liudytojas, išskyrus atvejus, kai šalys atleidžia jas nuo pareigos saugoti tarpininkavimo slaptumą (Civilinio proceso kodekso 259¹ straipsnis).

2.12 Kokį vaidmenį atlieka teisėjas ir šalys apklausiant liudytoją? Kokiomis sąlygomis liudytoją galima apklausti per vaizdo konferenciją ar naudojant kitas technologijas?

Liudytoją apklausia teismas. Pirmininkaujantis teisėjas pirmiausia patikrina liudytojo tapatybę, informuoja liudytoją apie baudžiamąją atsakomybę už melagingus parodymus ir priima iš liudytojo priesaiką. Liudytojas pradeda duoti parodymus atsakydamas į pirmininkaujančio teisėjo klausimus apie tai, kas jam žinoma byloje ir iš kokio šaltinio, o tada klausimus gali užduoti kiti teisėjai ir šalys (Civilinio proceso kodekso 271 straipsnio 1 dalis). Pirmininkaujantis teisėjas suteikia žodį, leidžia jiems užduoti klausimus ir gali nutraukti jų parodymus, jei jie piktnaudžiauja teise duoti parodymus, ir atšaukia klausimą, jei mano, kad jis netinkamas arba perteklinis (Civilinio proceso kodekso 155 straipsnis). Liudytojas negali palikti patalpos, kol negauna pirmininkaujančio

teisėjo leidimo (Civilinio proceso kodekso 273 straipsnio 2 dalis).

3 Įrodymų vertinimas

3.1 Ar teismui priimant sprendimą taikomi apribojimai, jeigu šalis įrodymus gavo neteisėtai?

Lenkijos teisėje nenumatytas bendras draudimas naudoti neteisėtai gautus įrodymus civiliniame procese. Teismų praktika ir doktrinos požiūris nėra nuoseklūs. Vyrauja nuomonė, kad teismas kiekvienu konkrečiu atveju turėtų įvertinti, kurie teisiniai interesai turėtų būti geriau apsaugoti: teisė pažeista gaunant įrodymus arba teisė į teisių gynimą teismine tvarka. Todėl, nors dėl nusikalstamos veikos gauti įrodymai iš esmės neturėtų būti laikomi nepriimtinais, tai nebūtinai taikoma įrodymams, gautiems padarius nedidelius teisės pažeidimus (pvz., pažeidžiant asmeninį interesą, susijusį su teise į privatų gyvenimą), ypač tais atvejais, kai yra svarbus viešasis interesas, kad įrodymai būtų priimami.

Paprastai įrodymai, t. y. pokalbio, kuriame dalyvavo prašanti surinkti įrodymus šalis, įrašas, yra priimtini, net jei jie buvo padaryti nežinant ir nedavus kontaktinio asmens sutikimo.

Bet kuriuo atveju, jeigu įrodymai buvo gauti padarius nusikalstamą veiką (kaip nustatyta galutiniu apkaltinamuoju nuosprendžiu), teismas gali į juos atsižvelgti atnaujindamas procesą (Civilinio proceso kodekso 403 straipsnio 1 dalies 2 punktas).

3.2 Ar mano parodymai bus laikomi įrodymais, jeigu esu bylos šalis?

Šalių žodiniai ir rašytiniai pareiškimai nėra įrodymai. Tačiau jeigu, išnaudojus įrodymus arba nesant tokių įrodymų, tam tikri bylai išspręsti svarbūs faktai lieka nepaaiškinti, teismas gali išklausti šalis, kad išsiaiškintų faktus (CPK 299 straipsnis), ir šis posėdis laikomas įrodymais.

4 Ar ši valstybė narė pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 2 straipsnio 1 dalį nurodė kitas institucijas, kompetentingas rinkti įrodymus teismo proceso civilinėse ar komercinėse bylose tikslais pagal šį reglamentą? Jei taip, kokiose bylose jos yra kompetentingos rinkti įrodymus? Ar jos gali prašyti tik surinkti įrodymus, ar taip pat padėti rinkti įrodymus remiantis kitos valstybės narės prašymu? Taip pat žr. pranešimą pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 2 straipsnio 1 dalį

Lenkijoje tik teismai yra kompetentingi rinkti įrodymus teismo procesuose civilinėse arba komercinėse (ekonominėse) bylose.

■ Paskutinis naujinimas: 06/01/2026

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.